

Tetování (recenze)

Ladislav Vrchovský

21. 5. 2009

Dea Loher: Tetování**Komorní scéna Aréna, Ostrava****Překlad Petr Štědroň****Režie Jakub Špalek****Scéna Karel Špindler****Kostýmy Vladimíra Fomínová****Hudba Radek Pastrňák****Dramaturgie Tomáš Vůjtek****Recenzuje Ladislav Vrchovský**

Tetování (recenze)
[DOWNLOAD \(STÁHNOUT\)](#) | [STREAM](#)

Dea Loher ve hře Tetování otevírá problematiku incestu, domácího násilí, zvrhlého otcovství, sexuality mladých dívek, dospělých žen i mužů, to vše s ironickými až sarkatistickými odkazy na známá díla světové literatury. Už samotný text má v sobě paradox: poetickým, doslova prozářeným jazykem se tu mluví o temných stránkách lidské duše a situacích, ve kterých není ani zbla poezie. I ve jménech je jinotaj: zatímco rodina má příjmení Tíha, Tíhová, mladý muž ztělesňující lásku se jmenuje Paul Hodnota a je to květinář.

Příběh je jednoduchý: Panovačný, autoritářský až diktátorský otec nutí k sexu své dvě dcery, z nichž jedna ještě není plnoletá. Manželka a matka všechno trpí, stejně jako obě dívky. Všechny tři ženy udržuje muž ve strachu z toho, co by se stalo, kdyby se o dění v rodině dozvěděla veřejnost. Příběh dostane spád v okamžiku, kdy se na scéně objeví mladý muž, zamilovaný do starší z obou dcer. Ta otěhotní, ale není zcela jisté, kdo je vlastně otcem dítěte... V inscenaci ostravské Komorní scény Aréna režisér Jakub Špalek pracuje s prostorem rozděleným horizontálně i vertikálně scénografickým návrhem Karla Špindlera. Režie se však spíše nechává unést možnostmi arénovského prostoru, a některé scény (např. dialog sester) umístěné nahoru, působí artistně a samoučelně. Něco jiného je květinový stánek v horní etáži. Ten je svým umístěním v prostoru v souladu s obsahem mizanscény. Tři samostatné oddělené kóje, ve kterých se hraje první půle, vystihují osamělost žen v rodině, i to, že otec není nikde a je všude. Ložnice mladého páru a stůl se dvěma židlemi také odpovídá požadavkům textu druhé poloviny. Působivé jsou filmové projekce květinových a dalších motivů i práce se světlem.

V samotné inscenaci hraje hlavní roli hudba Radka Pastrňáka. Drásavá, místy krutá, plná temné atmosféry a vnitřního řevu, instrumentovaná převážně do kytarových sól, se stává tím, co hlavně a silně oslovuje diváka. Herecké výkony, byť nadprůměrných kvalit, Pastrňákovu hudbu pouze ilustrují. Wolfganga Tíhu, pekaře, otce a manžela hraje Dušan Škuba. Je autoritářský, ale jaksi "na půl plynu". Jeho ženu, Juliane Tíhovou, ztělesnila Miroslava Georgievová. Drží se spíše vnějších prostředků (škrábání alergických vyrážek), než by projevovala skutečný stav duše své postavy. Plnokrevnější jsou obě dcery: Anita v podání Terezy Dočkalové je přesvědčivá ve svém vzdoru vůči násilnickému otci i v počátečním odmítání a následně v přilnutí k milovanému mladému muži, květináři Paulovi. Její mladší sestra Lulu je v podání Natálie Holíkové méně dítětem a více ženou. To je tak trochu škoda vzhledem k potržení zvrhlosti otce.

Pokud chtěl režisér potlačením větší expresivity hereckých výkonů vyjádřit myšlenku, že často pod povrchem dějů tihá časovaná bomba tragédie, lze takový záměr z inscenace číst. Nicméně, a to už je opakování, na jevišti mají dominovat herci a jimi vytvořené postavy. Pokud tomu tak není a vše dopoví hudba, je to sice vzhledem k celkovému vyznění v pořádku, ale rezervy jsou nabíledni. Právě z důvodu, že divák vnímá inscenaci v komplexním působení všech složek, lze doporučit poněkud větší nasazení všem účinkujícím, Stane-li se tak v průběhu repríz, Tetování bude patřit k velmi úspěšným a diváka ještě silněji oslovujícím představením.

[Vytisknout článek](#)[Poslat e-mailem](#)

© 2000 – 2009 Český rozhlas

ARÉNA
OLGUS
 Komorní scéna

[DIVADLO](#) | [REPERTOÁR](#) | [PROGRAM](#) | [PRODEJ ONLINE](#) | [DISKUZE](#) | [FOTOGALERIE](#) | [VIDEOPORTÁL](#) | [MÉDIA](#) | [KONTAKTY](#)

- Tetování

INFORMACE

Autor	
Překlad	Petr Štědroň
Režie	Jakub Špalek
Scéna	Karel Špindler
Kostýmy	Vladimíra Fomínová
Hudba	Radek Pastrňák
Dramaturgie	Tomáš Vůjtek
Inspice	Vojtěch Orenič

OSOBY A OBSAZENÍ

Psi Julka	Miroslava Georgievová
Peci-Wolf	Dušan Škubal
Anita Tíhová	Tereza Dočkalová
Lucie Tíhová	Natálie Holíková j.h.
Paul Hodnota	Josef Kaluža

KDY SE HRAJE

Není naplánováno žádné představení této inscenace

FOTOGALERIE

[celá fotogalerie>>>](#)

ZPRÁVY TÝKAJÍCÍ SE TĚTO INSCENACE

K inscenaci se nevztahují žádné zprávy

PREMIÉRA 10.05.2009

Rodičovská láska nese i trpké plody.

Danierna 27.4.2010

Dea Loher (1964) dnes patří k nejhranějším autorům světového dramatu. Její hry během patnácti let uvedla divadla ve všech německy mluvících zemích, po celé Evropě i v zámoří. Narodila se v bavorském maloměstě Traunsteinu (prostředí maloměstské spořádané rodiny je pro její hry charakteristické) a v Mnichově vystudovala germanistiku a filozofii (její dialogy jsou plně literárních narázek, mnohdy velmi ironických*). V Berlíně studovala scénickou tvorbu na Hochschule der Künste pod vedením Heinerja Müllera a Tankreda Dorsta. V Berlíně také žije. I když stále častěji přebývá v brazilském São Paulu. Její hry jsou velmi angažované, optimismus bychom v nich však hledali marně. Hodnoty západní civilizace jsou podrobovány nemilosrdné kritice, ironie v nich bývá mnohdy sžíravá a humor má podobu groteskního šklebu. Poetický jazyk je plný rafinovaných slovních spojení a není v něm nouze o expresivní výrazy. Za hru Tetování obdržela Dea Loher v roce 1993 prestižní Goethovu cenu na Mülheimer Theaterage a prestižní ceny sbírá dodnes. Její hra Das letzte Feuer v inscenaci Thalia Theater Hamburg byla v květnu 2008 v Mülheimu oceněna jako nejlepší německy psaná hra sezóny. V roce 2009 byla autorka udělena Berlínská literární cena.

* Pokud v Tetování Paul a Anita hovoří o jeru, nemají na mysli ani tak roční období jako spíš probuzenou sexualitu, jak o ní píše Wedekind v Probuzení jara. Stejným autorem je inspirováno i jméno mladší dcery, zde však ironie přechází v sarkasmus, uvědomíme-li si, čím vším je Wedekindova Lulu.

Lexart.cz

MAREK LOLLOK

Výjimečné Tetování v ostravské Aréně

Dea Loher je u nás již pevně etablovanou autorkou. Na českých profesionálních i amatérských scénách se v současnosti objevuje hned několik jejích her s Tetováním v čele. Není divu, neboť Dea Loher umí předestřít palčivá společenská témata, související zejména s narušenými mezilidskými vztahy, s přímočarou razancí a bez příkras.

Tetování, pojednávající o závažném a často tabuizovaném tématu incestního zneužívání, spadá do kategorie psychologických dramát. Autoritativní otec, jenž dlouho drží kopfrkinglovsky uhlazenou tvář a nade vše ctí svá svérázná pravidla, po léta terorizuje své nejbližší. Co provedl své ženě Julianě, jež se ocitla na prahu šílenství, si můžeme jenom domýšlet, neboť nyní se jeho největší pozornosti „těší“ starší dcera Anita. Je jasné, že mladší Lulu bude další na řadě.

Ani jedna z žen se hlavě rodiny nedokáže postavit, sexuální vydírání a psychická šikana se v rodině odehrávají tak nějak s všeobecným srozuměním. Vedle matky, řečené Psi Julky, kterou Miroslava Georgiovová prezentuje jako zlomenou ženu, které již opravdu není pomoci, a vedle prozatím ušetřené Lulu (Natálie Holíková j. h.), která je ještě dítě a z toho všeho nemá rozum, si největší tíhu situace uvědomuje Anita (Tereza Dočkalová). Právě jí jednou svitne naděje, když se jakoby ve snu – tento dojem nám podsouvá i čitelná scénická kompozice navržená Karlem Špindlerem – seznámí s květinářem Paulem Hodnotou (Josef Kaluža). Kalužův energický mladík, který se nebojí hlasité konfrontace s dominantním otcem, nakonec Anitu z jeho lačných spárů vyvádí. Tímto však cesta ke štěstí nekončí, neboť dcera si s sebou odnáší doživotní otcovské znamení – jeho dítě.

K realizaci Tetování byl ostravskou Komorní scénou Aréna osloven kmenový režisér spolku Kašpar Jakub Špalek, který místní soubor a prostředí z pravidelných hostování svého spolku dobře zná. I to byl možná důvod, proč svou první zdejší režii opřel o již notoricky známý pilíř arénovských inscenací – herectví. Klíčové role otce Wolfganga Tíhy a jeho dcery Anity byly svěřeny Dušanu Škubalovi a

Tereze Dočkalové. Prvně jmenovaný od počátku nasazuje jemný tón

distingovaného zvrhlíka, v jehož slovech, gestech a vůbec v každém pohledu je cítit obscénní dvojsmysl. Na tomto základě pak povahu chlápčného patris familiae modeluje dále, ve znervóznělého a už nepokrytě vulgárního úchyla, kterému berou jeho „hračku“. Anita Terezy Dočkalové je dospívající, lépe řečeno do dospělosti vrženou dívkou. Je křehká a životem otužilá zároveň. Dočkalová přesvědčivě vystihuje vnitřní svět neustálých Anitiných dilemat, zda odejít, či neodejít z domova, nechat si otcovo dítě, či ne, vrátit se, nebo nevrátit, zabít, či nezabít. K tomu jí povětšinou bohatě stačí vytříbená mimika a práce s hlasem. Působí přitom až neuvěřitelně přirozeně, neakademicky a lehce, jako by vše hrála „na první dobrou“.

Ve světě, jenž poznal Rakušana Fritzla a jemu podobné, se již téma Tetování nezdá být dvakrát senzační, proto v jeho případě vystupuje do popředí forma spíše než obsah. Vyprávění Dey Loher je syrové, opatřené jen minimem poetických obrazů a metafor, které převažují hlavně v monologických, apollinairovsky tekoucích promluvách postav. Některým replikám by se obzvláště v druhém dějství dala vytknout určitá strojenost, která vyvěrá z urputné snahy autorky dotáhnout krizi mezi aktéry dramatu k vrcholu.

Režisér Špalek upřednostňuje převážně civilní a ilustrativní přístup. Příběh podává po lopatě, čímž mu uchovává jeho naléhavost. Atmosféru dokresluje, ba někdy přímo vytváří, scénická hudba Radka Pastrňáka pohybující se v širokém rozpětí od těžkých, industriálně znečištěných rockových frází po úzkostně plačtivé kytarové melodie. Hra Dey Loher a v tomto duchu ani Špalkova inscenace nesměřují k definitivnímu rozřešení a katarzi. Konec, kdy exaltovaná Anita bere do rukou zbraň, zůstává záměrně otevřený, takže po závěrečném zatmění z diváků nepadá napětí a svíravost rodinného dramatu.

Tetování se v kontextu produkce Komorní scény Aréna z posledních let nedá zařadit k inscenacím mimořádným. Přesto nasazenou laťku nikterak neshazuje a opět umožňuje vyniknout výjimečné herecké generaci tohoto divadla.

Komorní scéna Aréna
Dea Loher: Tetování

Překlad: **Petr Štědroň**
Režie: **Jakub Špalek**
Scéna: **Karel Špindler**
Kostýmy: **Vladimíra Fomínová**
Hudba: **Radek Pastrňák**

Dramaturgie: **Tomáš Vůjtek**

Hrají: **Dušan Škubal, Miroslava Georgievová, Tereza Dočkalová, Natálie**

Holíková, Josef Kaluža

Premiéra 10. května 2009, psáno z reprízy 4. září 2009